

WŁOCŁAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VII. Toruń

Prenumerata:
na miejscu mk.
12.500, na prow.
mk. 14.375. Za
odnoszenie do
domu dolacza się
1500 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
Pierwsza strona
450 mk., druga i
trzecia 350 mk.
czwarta 8-lamo-
wa 150 mk. Ogł.
drobne po 200 m.
za wyraz, tłust.
druk, podwójnie.
Najmn. ogł. 2000
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

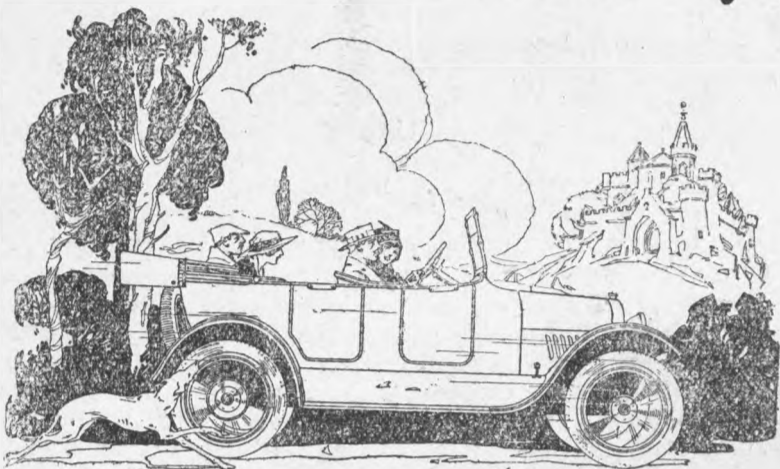
Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIAT, OD GODZINY 2-BJ DO 3-BJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 28. № P. K. O. 61.783.

SAMOCCHODY
OSOBOWE

JEDYNE NA NASZE DROGI!
FORD Najtańsze w użyciu! **FORD**

SAMOCCHODY
CIĘŻAROWE

Z ładnym nadwoziem, nowego modelu 1923 roku, elektrycznym uruchamiaczem, stałym, silnym światłem elektrycznym, donośnym a dzwicznym sygnałem, na kołach o zdejmowanych obręczach.

Ceny znacznie niższe!

Ceny części zamiennych również niższe od 40-50%.

Samochody i części zamienne stale na składzie.

Włocławskie Warsztaty Mechaniczno-Samochodowe
JÓZEF SKROBECKI
WŁOCŁAWEK, Biskupia 9 (dom własny).

Przedstawicielstwo Firmy: Elibor Sp. Akc. Handl.-Przem.
Ł. J. Borkowski w Warszawie.

Fabryka tektury smołowcowej i wyrobów cementowych

D. REICH

WŁOCŁAWEK, UL. KILIŃSKIEGO Nr. 16.

Poleca: Tekturę smołowcową z kartonu szmacianego
Smołę preparowaną i lepnik.

Cementowe wyroby:

Dachówkę Cementową

Rury cementowe

Pustaki i inne wyroby.

Wykonywa: Krycie nowych dachów papowych
Restauruje stare dachy.

Oferty na żądanie.

BIURO INŻYNIERSKIE

„ŁĄCZNIK”

K. Osterloff i A. Wasilewski

w Włocławku, Orła Nr. 1A

WYKONYWA

Ogrzewanie centralne różnych systemów. Przewietrzanie. Suszarnie do drzewa, krochmalu, skóry itd. Urządzenia zdrowotne: budowa osadników do biologicznego oczyszczania ścieków. Kanalizacja. Wodociągi zwykłe, pneumatyczne i samoczynne. Kąpiele i łaźnie parowe. Urządzenia przeciwpożarowe w fabrykach i młynach. Projekty i kosztorysy.

Zakłady Ceramiczne RUMAKI Sp. Akc.

POLECAJĄ **KAFLE** w różnych gatunkach,

które posiadają stale na składzie w fabryce w większych ilościach. Ceny przystępne.

Wiadomość: Biuro Zarządu, **Włocławek**, ul. Łęgska 32, tel. 146.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie: Karpówkę, felcówkę, mlich-mniszkę,
CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
I TRZCINĘ SUFITOWĄ
 POLECA: **JAN KLABECKI** Brzeska 8
 WŁOCŁAWEK

Adamski Feliks

starszy felczer, były szpitala św. Łazarza, wenerycznego. Przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska № 13.

Pracownia kapeluszy

— p. f. —

„EKONOMJA”

przefasonowuje wszelkie damskie i męskie kapelusze, farbuję i wyrabia nowe. — Robota solidna.

Ceny przystępne.

Włocławek, ul. Łęgska 75

W majątku Janowice

w pow. Nieszawskim w dn. 16 tym maja 1923 r. o g. 9-tej rano sprzedany będzie droga

LICYTACJI Inwentarz martwy,

a mianowicie: wozy, narzędzia rolnicze, karetka, powóz, bryczki, uprzęż wyjazdowa, meble i różne sprzęty domowe i kuchenne. Dojazd koleją do st. Nieszawa odległej o 7 klm. Konie czekać będą na pociągach rannych.

Zarząd maj. Janowice.

Kwiaciarnia „Wiosna”

przeniesiona Brzeska № 17, dom Mielkiego. Ogromny wybór kwitnących doniczkowych bzów, róż, azalii i in. Przyjmują się obstarunki na bukiety, wieniec, kosze i wogóle wszelkie roboty w zakres kwiaciarnictwa wchodzące. Wykonanie artystyczne. Ceny bezkonkurencyjne.

Tanio! Szybko! Rzetelnie!

POLSKA FIRMA F. GOMULIŃSKI

WŁOCŁAWEK

poleca po cenach niższych w sklepach swych:

Piekarska 16

Towary kolonjalne: Mydło 3400 mk. kaw., Miód sztuczny 3000 mk. 1/2 klg., Katarzynki 1000 mk. paczka, Gilzy 800 mk. pudełko, Dobrolin pasta 1000 mk. pudełko.

3-go Maja Nr. 2

Towary galanteryjne: Chustki do nosa 2,000 mk., Kołnierzyki pikowe 3000 mk., Owijacze 3000 mk., Ceraty duże 27000 mk., Walizki od 16000 mk.

Przed wprowadzeniem letniego rozkładu jazdy.

Od dnia 1 czerwca zaczną obowiązywać w obrębie całego naszego państwa nowy rozkład jazdy dostosowany do letniej pory roku. Rozkład ten będzie ponadto uzgodniony w sąsiednich państwach, a ponadto będzie wprowadzał cały szereg nowych pociągów, przyczem szybkość tych ostatnich będzie znacznie zwiększona oraz skrócony zostanie czas postoju.

W obrębie dyrekcji Warszawskiej zajdą o tyle znaczniejsze zmiany, że ruch pociągów do Gdańska zostanie przerzucony na linię Mławską i Prusy Wschodnie, gdzie będą iść dwa kurjery i jeden osobowy. Pociągi te dochodzą będą w lecie aż do Wejherowa; w zimie zaś kursować będą jeden kurjer i jeden osobowy przyczem traktowane one będą jako tranzytowe uprzywilejowane. Na linii Warszawa-Toruń oprócz nocnego kurjera gdańskiego skasowany będzie pociąg osobowy do Poznania nr. 415—416 na którego miejsce kursować będzie osobowy do Gdańska. Ten ostatni prowadzić będzie wagony bezpośredniej komunikacji Łódź—Gdańsk i Warszawa—Poznań.

W obrębie dyrekcji Poznańskiej zostanie zwiększona bardzo znacznie ilość pociągów. I tak na linii Poznań—Bydgoszcz zostaną uruchomione dwa nowe pociągi do Bydgoszczy, które odchodzić z Poznania będą o 10,00 rano i 18,30 wieczorem i stawać będą w Bydgoszczy o 14,06 i 22,35. W Inowrocławiu będą mieć połączenie do Torunia, dokąd przejeżdżać się będzie o 13,56 i 22,31. Osobowy grudziądzki odchodzić będzie teraz o 6,05 i będzie w Toruniu o 9,50, kurjer zaś do Warszawy odjeżdżać będzie o 22,15 i stawać będzie w Warszawie o 6,20 rano. Z Warszawy odchodzić będzie o 22,55 i przyjeżdżać będzie do Poznania o 6,50. Co się tyczy kurjera gdańskiego, to iść będzie on o 40 minut później do Gdańska niż dotychczas; natomiast z Poznania do Krakowa odchodzić będzie o jakieś 25 minut wcześniej, przyczem różnice te przeważnie powstały wskutek zmniejszenia czasu jazdy.

Oprócz tego kurjera kursować będą jeszcze przez Górny Śląsk do Krakowa jeden kurjer i jeden osobowy; z tych pierwszych odchodzić będzie o 21,00 i przybywać do Krakowa o 6,10, a do Lwowa o 13,30. W drodze powrotnej wyjeżdżać będzie ze Lwowa o 15,00 i przybywać do Krakowa o 21,25, a do Poznania o 6,35. Co się tyczy osobowego, to będzie on wyjeżdżać z Poznania o 7,52 i przybywać do Krakowa o 20,48, a z Krakowa wyjeżdżać o 11,00 i być w Poznaniu o 23,00.

Na linii Warszawa—Poznań przez Kalisz kursować będzie międzynarodowy kurjer o skróconym czasie jazdy o 35 min. (skasowanie postoju w Skalmierzycach itp.). Godziny wyjazdu z Poznania i Warszawy będą mniej więcej te, co dotychczas. Oprócz tego kurjera będą w biegu dwa pociągi osobowe Warszawa—Poznań i jeden Warszawa—Leszno, mający w Ostrowie połączenie do względnie od Poznania.

Z Poznania do Leszna odchodzić będą pociągi osobowe o 6,00; 9,25; 16,15; 13,25 i 21,05 i przybywać do Leszna po 105 minutach jazdy. Z Leszna odjeżdżać będą one o 5,45; 9,44; 14,18; 18,00 i 20,53. W obrębie dyrekcji krakowskiej będzie przebiegał nowy kurjer Haag van Holland-Bucuresti z Katowic przez Kraków do Lwowa w godzinach południowych, przyczem w obydwie strony będzie miał w Krakowie lub w Katowicach kontakt od lub do kurjera Kraków—Poznań—Gdańsk. Tutaj też należy zaznaczyć, że na linii Kraków—Lwów zmniejszono tak znacznie czas jazdy, że szybkość na tej linii dorównywała kurjerom w Europie Zachodniej. Oba kurjery międzynarodowe: nocny (Wien—Bucuresti) i dzienny (Haga—Bucuresti) przebywać będą przestrzeń Kraków—Lwów 343 klm. w 6 godzinach 10 min. czyli 370 minut tak, że przeciętna szybkość z przystojami

wynosić będzie 55,6 klm. na godzinę. W końcu należy wspomnieć o wybudowaniu nowego mostu pod Rozwadomem, przez co ulepszone znacznie komunikację Warszawa—Lwów.

S. Billewicz.

Uroczystość Poświęcenia Szkoły w Szpitalu Dolnym.

Nareszcie dom szkolny w Szpitalu Dolnym gotowy. Gotowy o tyle, że można już było dopełnić obrzędu poświęcenia go, jako przybytku oświaty ludowej.

Osobliwe były jego koleje.

W maju 1914 r., prob. górnoszpetałski, ks. Ch. poświęcił był kamień węgielny tego domu i z jego fundamentów przemawiał. Miała to być placówka ekonomiczna; dom miejscowej Spółki Spożywczej. Wybuch wojny światowej zastał już mury jego wzniesione, lecz tylko w połowie nakryte dachem i, rzecz prosta, bez okien, drzwi, podłóg, pieców. Roboty stanęły. Otwory okienne i drzwiowe zabito deskami. W roku 1917, latem, ratując mury od rozkładowych działan opadów atmosferycznych, położono drugą połowę dachu. I znowu była wśród i około nich cisza. Niebezwzględna. Zamęczeni ją gemajni niemieckie, rozkładając w murach ogniska. Zamęcała lubzeria, urządzając w nich tajny klub karciarzy.

Wejście do środka otwierali rabusie, usuwając deski z otworów. Zabijało się je deskami z powrotem, by po pewnym czasie powtórzyło się to samo. Robota syzyfowa...

W ostatnim roku wojny, na żądanie władzy powiatowej okupacyjnej, gmina wyprzedziła w domu jedną izbę na przytułek dla bezdomnych żydów. Następnie, w wolnej już Polsce, izba ta służyła za mieszkanie bezpłatne ubogiej wdowie chrześcijance z dziećmi.

Udziałowcy Spółki Budowlanej debatowali tymczasem nad nowym przeznaczeniem budowli, gdyż Spółka Spożywcza została w r. 1917 rozwiązana i sklep jej zlikwidowany. Były projekty urządzenia w niej młyn, to znowu sklepów do wynajęcia. Sprawa zaczynała schodzić na tory spekulacji prywatnej. Wskutek tego udziałowcy przeżyli gorące chwile zagrożenia domu rozbiórka, gdyż stał on na gruncie cudzym, należącym do dominium górnoszpetałskiego. a wydzierżawionym przez nie na warunkach dogodnych — tylko ze względu na cel społeczny. Wówczas powstała myśl przeznaczenia go na szkołę gminną.

Szkoła dolnoszpetałska przestała żyć z chwilą wybuchu wojny, wskutek uchodźstwa nauczyciela przed Niemcami. Podczas wojny powstawała dwukrotnie wysiłkiem prywatnym, lecz nie nadługo. Domu własnego nie miała nigdy i musiała się tulać po lokalach wynajmowanych. Kiedy Niemcy we „wskrzeszonym” przez siebie „Państwie Polskim” oddali nam szkolnictwo, szkoła dolnoszpetałska przestała istnieć nawet materialnie, albowiem należące do niej rekwizyty szkolne zarekwirowano dla jednej z nowopowstałych szkół w parafii chełmińskiej. Stało się to wskutek wyższej, niż gdzieindziej w gminie, skali komornego, przewyższającej budżet szkolny gminy. Z tegoż powodu, ten stan bezszkole w dużej wsi podmiejskiej, mającej charakter przedmieścia Włocławka, trwał aż do tej pory.

To też myśl przeznaczenia domu upadłej Spółki Spożywczej na szkołę gminną, powziętą pod groźbą jego rozbiórki, była szczęśliwą i miała widoki urzeczywistnienia.

Tymczasem zarekwirował go Urząd Zbożowy na śpichlerz. Dopiero więc kiedy system rekwizycyjny uległ zniesieniu, myśl ta odżyła. Podchwycił ją i na tory realne wprowadził p. Dzdzisław Kleszczyński, jako prezes Dozoru Szkolnego na gminę szpetałską. Uzyskał on z ministerstwa Oświaty milion marek na kupno i wykończenie domu. Dom został nabyty na rzecz gminy za cenę 700.000, gdy wart był wówczas parę milionów. Niską cenę sprzedażną należy zapisać

ua rachunek poczucia obywatelskiego udziałowców.

Dalsze fazy przeistaczania się tej, w zamiarach pierwotnych, placówki ekonomicznej w wyższego rzędu placówkę oświatową, jako świeżo i w swoim czasie notowane na łamach „Słowa” pomijam. Ostatecznie szkoła dolnoszpetałska została wskrzeszona i znalazła się już nie tylko w domu własnym, ale i w pełni słońca wolności i niepodległości polskiej.

Ten doniosły w życiu Szpitala Dolnego fakt został podkreślony i uczczony uroczystym poświęceniem domu szkolnego, przemowami, i muzyką orkiestralną. Dom przytem, naturalnie, był przystrojony flagami o barwach narodowych polskich, wizerunkami Orła Białego, girlandami.

Uroczystość odbyła się w niedzielę 22.4., około g. 3 po południu. Prócz ludności miejscowej, uświetnili ją swoją obecnością p.: starosta i inspektor szkolny z Lipna, senator p. Woźnicki, poseł p. Łypacewicz, dyrektor cukrowni chełmińskiej, pp. Wilanowscy z Bogucina, pp. Kleszczyński, proboszcz chełmiński, i inni. Oczekiwano jeszcze p. posła Czerniewskiego, zatrzymał go wszakże we Włocławku Zjazd Młodzieży.

Uroczystość rozpoczęła się fanfara orkiestry ogniowej z Chełmicy, prowadzonej tu przez ks. Kocięckiego, który obejmując ponownie po p. Kleszczyńskim prezesurę Dozoru Szkolnego.

Aktu poświęcenia dopełnił następnie prob. miejscowy. Kiedy obchodził izby szkolne i mieszkania z krowidłem w ręku, orkiestra grała mazurka Dąbrowskiego. Powróciwszy do punktu wyjścia, benedyktor przemówił. Skreślił dzieje domu szkolnego w związku z losami szkoły miejscowej; następnie wyjaśnił na tle modlitwy benedykcyjnej stosunek Kościoła do oświaty, przyczem napiętnował podstęp lewicowy, czy też grube nieporozumienie, o ile zachodzi nieświadomość, w utożsamianiu katolicyzmu z obskurantyzmem, gdy w istocie toczy się walka między dobrym duchem oświaty z Bogiem a złym duchem oświaty bez Boga, Istotnym obskurantyzmem — wykazywał mówca — jest „oświata”, która się graży w mrokach największego fałszu, jakim jest duch bezbożności. W końcu mówca wyraził nadzieję, że w tym nowym przybytku oświaty będzie królowała Światłość świąta, Chrystus, ku chwale Boga i Ojczyzny.

Następnie zabrał głos p. Kleszczyński, przedstawiając „fantastyczne” wprost trudności, które trzeba było zwalczyć dla dopięcia celu, u którego kresu (prawie) nareszcie stoimy. Mówca stwierdza to z radością i składa życzenia obywatelstwu dolnoszpetałskiemu. W końcu przemówił, na podziw serdecznie, p. Łypacewicz, podkreślając moment narodowy powstania nowej placówki oświatowej.

Orkiestra zagrała Rotę, a proboszcz ruszył między gości ze skarboną.

X. Charszewski.

Ostrowy.

(Obchód dnia 1-go maja).

„Towarzysz” słońce nie usłuchoło odezwę naszych socjalpepejsiaków, ponieważ im dnia 1 maja nie przyświecało.

Zbierając się gromadkami po paru radzili między sobą, gdyż jak widać nie było między nimi zgody, jedni chcąc powrócić do pracy, drudzy zaś świętować.

Patrząc z ukosa na folwarcznych robotników, ubolewali; że nie solidaryzują się z nimi. Ci zaś, zajęci pracą od samego rana, nie zważając zupełnie na świętowników, wywozili nawóz w pole. Orszak składający się z około 30 osób towarzyszy, (no i z kilku chłopaków do lat 10) uformował się przed sklepem kooperatywy w Ostrowach. Byli to po części dawni komunisci, którzy dźwigali sztandar czarny, a dziś należą do czerwonego. Powyższy orszak punktualnie o godz. 9 rano, ruszył z tradycyjnego punktu zbornego, kierując się zosą w stronę Krośniewic, napotkał po drodze na stojących garstkę towarzyszy, a gdy

zagadnieni słowami: towarzysze przyłączcie się będzie nas więcej, spotkała ich szorstka odprawa, my nie mamy takich futer i palt jak wy.

W takim to składzie ów orszak, krocząc dalej noszą, obok mieszkania dyrektora cukrowni p. Łacińskiego, ze śpiewem czerwoniaka, manifestując swą liczną potęgę, że niesie on zemsty grom. Po drodze przyłączyło się do nich jeszcze parę towarzyszek, (zapewne były to ich żony), no i parę dziwaków ciekawych, którzy doszli tylko do figury stojącej przy szosie od strony Krośniewic, zawrócili z powrotem. Boć to jest utartym zwyczajem w Ostrowach dokąd odprawia się każdego z nieboszczyków na wieczny spoczynek, a nim był i maja znak czerwony, z którym powędrowali towarzysze do Krośniewic, zapewne na cmentarz, boć z powrotem już z nim nie wrócili, czego dowodem, że go pochowali.

Ostrowiak.

Co niesie dzień?

Dziś: 5 po Wielkanocy, Jana w Oleju.
Słow.: Gościwita.
Jutro: † Flawji Domitylli p. m.
Wschód słońca o g. 4.10
Zachód o g. 18.4
Wsch. księżycy o g. 24.
Zachód o g. 9.23

Uroczystość sw. Stanisława. Uroczystość swego Patrona św. Stanisława, biskupa-męczennika, nowa parafia stale co rok obchodzić będzie w niedzielę po 8 maja; więc w tym roku w niedzielę 13 maja. Główne nabożeństwa, t. j. suma i nieszpory, w tym dniu, jak zwykle w odpustowe uroczystości, odprawione zostaną z wystawieniem Najśw. Sakramentu. Suma o godz. 11-ej rano, nieszpory o godz. 4-ej popołudniu.

Niema święta. W dniu 8 maja niema święta w całej diecezji Kujawsko-Kaliskiej. We Włocławku więc świętować nie będziemy.

Marszałek Foch w uniwersytecie. Marszałek Foch przybył w dniu 3 maja popołudniu do uniwersytetu warszawskiego, witany na dziedzińcu uniwersytetu entuzjastycznie przez młodzież ustawioną szpalerami. W wielkiej auli powitał marszałka rektor na czele z ciałem profesorskim i wręczono mu uroczystie dyplom doktora honorowego.

„Monitor Polski” z dnia 2 maja r. b. posiada 52 kolumny druku. Zawiera dekrety o nadaniu orderów. Order „Polonia Restituta” otrzymało kilkaset osób. O odznaczeniu p. prezesa Nowcy pisaliśmy wczoraj. Po między innymi otrzymali p. Stanisław Noakowski, włocławianin, oraz ks. kan. Bliźniński za zasługi na polu filantropijnym. Dekret dla p. Nowcy wymienia zasługi w organizowaniu sądownictwa polskiego. Każdy dekret podpisany jest przez prezydenta Wojciechowskiego i prezesa ministrów.

Koncert Koła muzycznego. Koło muzyczne przy gimnazjum państwowym męskim zawiadamia nas, że dziś o godz. 7^{1/2}, wieczorem odbędzie się w sali gimn. czwarty z kolei koncert Koła. Łaskawy współudział w koncercie przyrzekli pp.: Kinowska, M. Kowalewska, Bartkowski, Bojowski i Greci.

Posłowie w swoim okręgu. W dniu 3-maja poseł Czerniewski brał udział w uroczystościach w Lipnie, gdzie przemawiał kilka razy. Poseł Sacha był na uroczystości majowej w Chelmicy, dokąd przybyły na obchód trzy sąsiednie parafje ze swoimi pasterzami.

„Rzeczpospolita” na jedwabiu. Numer „Rzeczpospolitej” z d. 3 maja został odbity na jedwabiu i ofiarowany marsz. Fochowi.

Otwarcie przystani wioślarskiej odbędzie się dzisiaj w południe. Zbiórka wioślarzy na przystani o godz. 11.45 skąd wymarsz do katedry na doroczne nabożeństwo. Wieczorem w lokalu zimowym odbędzie się zebranie towarzyskie.

Okradzenie p. J. Piłsudskiego. W czasie uroczystości majowych, gdyż sztabu p. Józef Piłsudski znajdował się przy pomniku ks. Józefa Poniatowskiego, skorzystali złodzieje, zakradli się do jego mieszkania przy ul. Koszykowej i skradli wiele biżuterji oraz ordery. Energiczne śledztwo w toku.

Nie świętowano. W Bądkowie, u pp. Bartłó w dniu 3 maja służba folwarczna nie świętowała.

Kujawskie Stow. techników. W niedzielę dnia 6 maja o godzinie 5 po p. w pierwszym terminie i o g. 5 i pół w drugim terminie odbędzie się ogólne zebranie członków Kujawskiego Stowarzyszenia Techników w lokalu Towarzystwa Wioślarskiego. Na porządku dziennym sprawozdanie i wnioski Zarządu oraz wybory nowego Zarządu.

Zebranie będzie poprzedzone odczytem p. Sz. Rajcy o rozbudowie węzła kolejowego Warszawskiego.

Strajk pracowników Banku Kujawskiego. W dniu wczorajszym w Banku Kujawskim wybuchł strajk pracowników na tle czysto ekonomicznym. Dodać należy, że pracownicy dokładali wszelkich starań, byleby nie wywoływać przerwy w pracy i nie narazić Banku i licznej klienteli na mogące wyniknąć nieporządane skutki. Jednakże dyrekcja Banku dopuściła do strajku. Spodziewamy się, że za targ ten skończy się wkrótce i nie odbije się na życiu handlowym naszego miasta. A więc czekamy!

Żydzi najgorliwsiymi czcicielami 1-go maja. Poseł Piotrowski na swoim wiecu wykrzykiwał, że „Słowo Kujawskie” opisywało, iż w dniu 1 maja razem z P. P. S. będą w pochodzie i żydzi; a, widzicie towarzysze, gdzie są tu żydzi? — rzeczywiście nie było żydów, widocznie P. P. S. i sami żydzi zlekli się opinii i nastroju społeczeństwa włocławskiego, ale też i socjalistów bez żydów była garstka tylko. Czujemy się jednak w miłym obowiązku poinformować zwolenników p. Piotrowskiego, że żydzi są gorliwsiymi socjalistami niż nawet sam p. Piotrowski i Zbrożyna, gdyż w dniu 1 maja nie wydali swoich pism żargonowych, a „Robotnik” wyszedł. Więc kto jest gorliwszym socjalistą? Kto lepiej świętuje 1-szy maja żydzi czy P. P. S.?

Z Tow. Wspomagania Biednych. Kółko Ziemiańskie Radziejowskie złożyło Mk. 500.000, za którą tą ofiarę Zarząd Włocł. Tow. Wspom. Biednych składa serdeczne podziękowanie.

— Za pośrednictwem ks. Petrykowskiego Zarząd Bazaru Chrześcijańskiego złożył ofiarę Mk. 500.000 na Włocł. Tow. Wspomagania Biednych, za którą składa serdeczne podziękowanie.

Ofiarność na Polską Macierz Szkołną. Rozpoczęta przed paru dniami sprzedaż nalepek okiennych Polskiej Macierzy Szkolnej na dar narodowy 3-go maja na oświatę powszechną postępuje rażno. Nalepki w cenie 1000 mkp. za sztukę sprzedaje nie tylko zarząd główny P. M. S. (ul. Krakowskie-Przedmieście Nr. 7 m. 4.) ale i cały szereg instytucji oraz biur handlowych i przemysłowych a przede wszystkim księgarnie.

Miejsca, gdzie nabywać można nalepki, uwidaczniają specjalne plakaty z napisem informacyjnym: Ogólna liczba miejsc sprzedaży nalepek P. M. S. przekroczyła już parę setek. w Warszawie.

Kwesta publiczna na oświatę rozpoczęła się dnia 3-go maja za pomocą znaczków. Kwesta ta trwać będzie do dnia 10-go maja, jako tydzień wielki ofiarności publicznej na dar narodowy 3-go maja.

Popularne książki Polskiej Macierzy Szkolnej. Osoby, pragnące ofiarność dla P. M. S. połączyć z trwałym pożytkiem, mogą to łatwo uczynić, nabywając bądź dla siebie, bądź też dla rozdania innym, wydane przez P. M. S. w związku z kwestą na dar narodowy 3-go maja 3 książeczki popularne, a mianowicie: 1) „Potęga Polski” — A. Janowskiego, 2) „Wizerunek prawego Polaka” — K. Ko-

narskiego, 3) „Książę Józef Poniatowski” — J. Bazgiera.

Broszurki te są opracowane przystępnie pod postacią odczytów.

Marszałek Foch w Włocławku. Dzięki zabiegom i staraniom dyrekcji „Nowości” Włocławek pierwszy nawet przed Warszawą uirzy tryumfalny przyjazd Marszałka Focha, poczynając od granicy Polskiej. Specjalnie zaangażowany przez dyrekcję „Nowości” operator jechał za zezwoleniem M. S. W. W tymże samym wagonie co i Marszałek Foch i dokonał następujących zdjęć:

Powitanie Marszałka Focha w Dzieżicach przez Ministra wojny Sosnkowskiego i wręczenie buławy marszałkowskiej. Dar górników, przyjazd do Katowic, przywitanie delegacji. Tryumfalny wjazd do Częstochowy. Przybycie Marszałka Focha do klasztoru na Jasnej Górze. Odprawienie mszy św. przez przeora Paulinów. Przybycie Marszałka Focha do Warszawy. Na stacji w otoczeniu generalizacji i Prezesa ministrów Sikorskiego. Morze kwiatów. Uroczystości 3 maja w Warszawie. Przyjazd do katedry Marszałka Focha w otoczeniu Prezydenta Rzeczypospolitej St. Wojciechowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Prezesa ministrów Sikorskiego i generała broni Hallera. Przed odsłonięciem pomnika. Odsłonięcie pomnika ks. Józefa Poniatowskiego. Marszałek Foch odznacza najwyższym orderem generała Hallera. Marszałek Piłsudski odznacza generała Dupont. Defilada i wiele innych.

A więc Włocławek przoduje dziś nad wszystkimi miastami. Od dziś kino „Nowości” demonstruje te wszystkie zdjęcia wraz z przepięknym dramatem „Piotr Wielki” w roli głównej z Jannigsen i Goetzkiem.

A więc każdy ma sposobność obejrzenia w „Nowościach” tych ciekawych dla nas zdjęć.

Komu posyłacie? Jak nas informują, w przededniu 1-go maja do Kowala pepeesy nadesłali przeszło 2 klg. odez w których nawoływali ludność do świętowania 1-go maja. Czyż towarzysze pepeesy nie wiedzą, że Kowal jest miastem narodowym i na żadną bibułę, waszą nie da się wziąć? Zkąd bierzecie pieniądze nato?

Wziął się na sposób. Leńniczy nadleśnictwa Kowalskiego niejaki p. Wieniarski, wiedząc o tem że dzień 3-go maja jest dniem święta narodowego, że w Kowalu o godz. 9-ej rozpocznie się uroczyste nabożeństwo, a następnie pochód i t. d., wyznaczył na godz. 9 tą tegoż dnia aż poza Kowalem wyplatę pieniądze. Duża ilość robotników zmuszona była iść po wyplatę, a w uroczystościach udziału wziąć nie mogła. Skarżyli się robotnicy na swego pana, że wziął się na taki sposób. Czy pan W. nie mógł wyznaczyć wyplatę na godz. popoł., a tem samem dać możność ludziom dobrej wiary i ducha wziąć udział w tym wielkim dniu 3-go maja?

Pijanica. D. 4 maja o g. 7. nalogowy pijanica Antoni Malinowski, w stanie nietrzeźwym pobił żonę przed swem mieszkaniem przy ul. Królewskiej, Nr. 19. Kres awantury położyła policja. Tenże sam zbolszewiczy pijanica świętował 1 maja, w dniu zaś 3 maja pod groźbą bicia zabronił swej żonie brania udziału w uroczystości narodowej.

Zmiana opłat stemplowych. Dn. 8 maja wejdzie w życie ustawa z 24 marca b. r. o podwyższeniu niektórych opłat stemplowych. Za podania do władz państwowych i urzędów normalnie opłata wynosić będzie: za pierwszy arkusz — 15 tys. mk., za każdy następny oraz za każdy załącznik 3000 mk. Poza tem od podań dotyczących przedsiębiorstw, urządzeń koncertów, zabaw itd. w szeregu poszczególnych wypadków, opłata stemplowa wynosić będzie 35, 50, 250 tys. mk., a nawet milion marek od pierwszego arkusza. Za akt nadania obywatelstwa opłata wynosi 350 tys. za zmianę nazwiska: od podania 250 tys. mk. za pierwszy arkusz i od zezwolenia na zmianę I i pół miliona. Duplikaty dokumentów, odpisy, wyciągi podlegają opłacie 7000 mk., poświadczania podpisane 3000, plenipo-

tencje 15 tys., czeki 100 mk. Kolejowe listy przewozowe, kwity bagażowe, karty do gry i inne dokumenty i kwity podlegają różnym mniejszym opłatom.

Pobór rocznika 1902. Pobór rocznika 1902 do wojska wyznaczony jest na miesiąc czerwiec br. Wcielenie rekrutów do oddziałów nastąpi po upływie kilku tygodni od dnia ukończenia przeglądu w komisjach poborowych.

TELEGRAMY.

Biskupi polscy u Papieża.

RZXM 4.5 Pat. Ojciec św. przyjął na posłuchaniu biskupów Fulmans, Zdzitowieckiego i Nowowiejskiego.

Dekoracja Marszałka Focha.

W piątek o g. 10-ej w Belwederze odbyło się uroczyste odznaczenie Marszałka Focha Wielkim Krzyżem orderu „Virtuti Militari” przez Prezydenta Rzeczypospolitej w obecności Kapituły orderu z Marszałkiem Piłsudskim na czele, prezesa Rady ministrów, ministra spraw z granicznych i posła francuskiego de Panafieu.

Wyrok śmierci.

MOSKWA, 4, 5. (Pat.) Kolegium wojskowe sądu najwyższego rozpatrywało sprawę niejakiego Krygiera, oskarżonego o uprawianie szpiegowstwa na rzecz Polski. Sąd, uznając winę Krygiera za udowodnioną, skazał go na karę śmierci, zamieniając jednocześnie tę karę na 10 lat więzienia.

Zamach na dom Reitzensteina.

KATOWICE, (AW) W nocy z dnia 2 na 3 maja niewyśledzeni dotąd sprawcy podłożyli bombę w pałacu barona posła Reitzensteina w Pielgrzymowicach (powiat pszczyński). Wybuch uszkodził front pałacu. Oliar w ludziach nie było.

Święto 3-go Maja zagranicą.

BERLIN. BERLIN, 3.5. PAT. W dniu dzisiejszym ku uczczeniu święta narodowego odbyło się w kościele św. Jadwigi o godz. 10-ej rano uroczyste nabożeństwo. Kościół zapelniał się licznymi przedstawicielami kolonji polskiej w Berlinie. Przybył również w komplecie personel poselstwa Rzeczypospolitej z charge d'affaires d-rem Jackowskim na czele i personelu konsulatu generalnego.

O godz. 5 popoł. przyjmował przedstawiciel Rządu Polskiego dr. Jackowski kolonję polską.

W ciągu dnia dzisiejszego składali życzenia w poselstwie polskiem również przedstawiciele rządu niemieckiego i członkowie ciała dyplomatycznego w Berlinie.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 5. V. Usposobienie dla walut zagranicznych mocniejsze, niż dni ubiegłych.

	gotówka
Berlin	1.17 1/2
Paryż	3.160—3.157.50
New-York	47.350—47.000—47.100
	czeki
Gdańsk	1.99—1.17 1/2
Berlin	1.22—1.16
Sztokholm	12.700—12.725
Belgja	2.720
Paryż	3.185—3.165
Włochy	2.325—2.310
Szwajcarja	8.540—8.535
Praga	1.420—1.415
Wiedeń	68.25—67.50
London	218.800—218.000
New-York	47.350—47.050

Grabkowo.

(Korespondencja własna.)

Dzień 3-go maja, Grabkowie obchodzili bardzo uroczystie. Po nabożeństwie odbył się pochód i były ogłoszone przemówienia.

Kowal.

(Korespondencja własna).

Uroczystość rocznicy uchwalenia Konstytucji 3-go maja.

132 rocznicę uchwalenia Konstytucji 3-go maja, mieszkańcy Kowala jak i okolicznych wiosek obchodzili nadzwyczaj uroczystość. Miasto przybrało rzeczywisty charakter czysto narodowy. Wszędzie powiewano flagi narodowe. Niektóre domy przybrano zielenią. W oknach portrety: ks. Poniałowskiego, Kazimierza Wielkiego, Kościuszki, Mickiewicza, Hallera, Paderewskiego i innych. O godz. 9-ej rano w miejscowym kościele parafjalnym odprawione zostało uroczyste nabożeństwo. Mszę św. odprawił ks. kan. Zbirochowicz. Przełicznicze kazanie wygłosił ks. Bińkowski, który dobitnie wyjaśnił znaczenie Konstytucji 3-go maja 1791 r. opartej na wierze katolickiej. W czasie Mszy św. młodzież szkolna wykonała pienia. Po skończonym nabożeństwie przed kościołem sfornował się pochód według ułożonego programu przez Komitet obchodu 3-go maja, t. j. szkoły miasta Kowala, Rakutowa z nauczycielem p. Daroszewskim, z Gołaszewa, z nauczycielką p. Halarzewiczówną, z Gorynia (pow. Gostyński), z panią Tomaszewską na czele, orkiestra, straż ogniowa m. Kowala z p. Mieczysławem Głuchowskim na czele, z Rakutowa z p. Żabeckim, koła młodzieży, organizacja kobiet „Im. Królowej Jadwigi”, cechy, Rada miejska i gminna, Koła związku Ludowo-Narodowego z Kowala, Rakutowa, Gołaszewa i Dębniaków. Sformowany orszak ruszył ulicami: Brzeską, Kościelną, Dybowską, Warszawską do Rynku, gdzie z przełicznicze udekorowanego balkonu przemówił p. Jan Żaluska z Włocławka. Po godzinnym przemówieniu orkiestra zagrała „Marsz Janek” i „Jeszcze Polska nie zginęła”, a z tysiąca piersi wyrwa się okrzyki na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, 3-go maja, Francji, marszałka Focha i inne.

Drugim mówcą był p. Ignacy Markowicz miejscowy obywatel. W końcu odśpiewano rotę Konopnickiej, orkiestra zagrała „Boże coś Polskę” i pochód się rozwiązał. Zaraz po pochodzie na placu strażackim tuż obok remizy odbyło się zebranie członków i sympatyków Kół Związku Ludowo-Narodowego z Kowala, Rakutowa, Gołaszewa, Dębniaków, pod przewodnictwem prezesa Koła Z. L. N. w Kowalu p. Markowicza. Referat polityczny n. t. „Obecna sytuacja polityczna w Kraju i Sejmie” wygłosił p. J. Żaluska.

Wieczorem w b. kino-teatru odbyła się uroczysta Akademia połączona ze śpiewami, deklamacjami. Odczyt o Konstytucji 3-go maja, wygłosił kierownik miejscowej szkoły p. J. Kublik. Na tem zakończył się dzień 3-go maja. Mieszkańcy Kowala tego grodu Kazimierza Wielkiego z całą czcią i powagą, narodową, spełnili swój obowiązek w dniu 3-go maja i dowiedli, że w tej miejscowości tkwi w sercach mieszkańców duch i uczucia narodowe, które zostały wpojone w nich, przez ich przodków. Obecny.

KILKUWIERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× W całej Polsce w dniu 3-go maja odbyły się z niezwykłą uroczystością nabożeństwa, pochody i manifestacje.

× Gmina ewangelicka w Warszawie ofiarowała do Muzeum Narodowego lektykę króla Stanisława Augusta.

× W Wiedniu, Budapeszcie i Berlinie odbyły się 3 maja uroczyste nabożeństwa z okazji narodowego święta polskiego. Przedstawiciele rządu składali życzenia polskiemu posłowi.

Z CAŁEGO ŚWIATA

× Sekretarz stanu Mac Neill oświadczył w Izbie gmin, że rząd angielski kończy pracę nad zredagowaniem noty protestu do rządu sowie-

Kupujemy wszelkie zboża chlebne, strączkowe i płacimy najwyższe ceny dzienne.

Polecamy z naszej składnicy otręby za gotówkę i na wymianę. Zamieniamy 2 ctr otrąb za 1 ctr żyta. Stale mamy do oddania:

Superfosfat, tomasówkę, sól potasową, kainit, saletrę chilijską i norge. Na sezon zimowy polecamy sztuczne nawozy na dogodnych warunkach płatności.

„ROLNIK” w KRUSZWICY
filja w Piotrkowie Kuj.

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odp. ogr.
TELEFON 38 i 24.

Zarząd Elektrowni Miejskiej
w Włocławku

podaje do wiadomości swych odbiorców, że wskutek wzrostu kosztów produkcji cena za prąd elektryczny zużyty w miesiącu obrachunkowym **kwietniu r. b.** (z rachunków wystawianych w bieżącym miesiącu) przez właściwe władze miejskie została ustanowiona:

za 1 kwg. dla oświetlenia — 4210 mk.
za 1 kwg. dla silników — 2810 mk.

Elektrownia Miejska w Włocławku.
W. Maszewski, ławnik.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego Działu A. sądu okręgowego we Włocławku w dn. 2 maja 1923 r. wciągnięto jak następuje przy firmie: „Nobiles” Kochanowicz, Sachnowski i S-ka”, pod № 1573. Przedsiębiorstwo ze wszystkimi aktywami i passywami przeszło na własność firmy: „Kochanowicz, Sachnowski i Co, Spółka Akcyjna”.

Salon Mód
Leokadii Urbańskiej

zaopatrzony w duży wybór kapeluszy damskich najnowszych fasonów **na sezon letni.**

Przyjmuje przeróbki.
Ceny b. przystępne.

Włocławek ul. Kilińskiego 12.

BIURO TECHNICZNE
H. KINO

Włocławek, Kościuszki 5 tel. 109.

HURT I DETAL.

Materiały elektrotechniczne. Przewodniki, sznury, porcelana. Elektrotechniczne liczniki. Żarówki do wszelkich napięć. Druk i elementy do dzwonek. Pasy transmisyjne skórzane „Balata” i z szerści wielbłądziej. Płyty tartaczne i cyrkularne. Uszczelnienia do maszyn w płytach i sznurach. Armaturę parową i wodną. Rury gazowe, kotłowe i wiertnicze. Wanny, miski klozetowe i umywalnie. Weże gumowe ssące i tłoczące. Weże parciane. Gaza młyńska oryg. szwajcarska. Narzędzia ślusarskie i kowalskie. Motory elektryczne na prąd stały. Prasy do wyciskania owoców.

Suchoty oraz wszelkie choroby piersiowe leczy „Balsam Thiocolan Age”. Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Egzemę, Liszaje i t. p. usuwa masło „Lain Age” sprzedają apteki i składy apteczne. Apteka A. Gąseckiego w Warszawie.

S. OŹMINKOWSKI

BIURO ELEKTROTECHNICZNE, WARSZTATY MECHANICZNE I ZAKŁAD GALWANICZNY
WŁOCŁAWEK, NOWY RYNEK 6. TELEFON 114.

Ważne dla kolarzy!

Nadszedł świeży transport gum i części rowerowych. Komplet gum dobrych od 75 tysięcy.

Ze starych nowe rowery!

Odnawiam pokrywając emalją pleców z nikłem w własnych urządzeniach. Wulkanizacja gum samochodowych i rowerowych.

NA SEZON WIOSENNY polecam

flance kwiatowe,
a mianowicie: goździki, bratki, niezapominajki i t. p. po cenach konkurencyjnych ul. Starodębska Nr. 6 W. Nowakowski.

Cement i wapno

po cenach ściśle fabrycznych

Sznury i przewodniki

firmy „Kabel”

Żarówki

„Osram”, „Vertex” i in. na prąd miejski i Harrendorfa

Motory elektryczne

na prąd stały firmy Ganz stale na składzie

Pasy transmisyjne

skórzane i z szerści wielbłądziej

POLECA po cenach hurtowych warszawskich

BIURO TECHNICZNE

„ELEKTRON”

Włocławek, Kościuszki 17, telefon 68.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Ciechocinek. Willa do wdzierżawienia może być z ogrodem Orla 4 m. 3.

Majątek 2 wioskowy z zabudowaniem i inwentarzem żywym i martwym blisko miasta. Cena 85 milionów. Majątek Amatorski 100 morgowy blisko Włocławka. Cena 100 milionów z ładnym zabudowaniem i inwentarzem żywym i martwym. Gospodarstwo 17 m. z zabudowaniem, inwentarzem żywym i martwym blisko miasta. Cena 40 milionów. Zamcza 4 m. 3.

Poszukuję żony swej Heleny Balcerskiej, ktoby znał obecne miejsce zamieszkania proszony jest o zawiadomienie męża Józefa Balcerskiego Chłódna № 23.

KTO

pragnie widzieć Ojczyznę całkowicie odródnioną państwem, dąży do jej zupełnego odródnienia państwowego,

chce przyczynić się odrobiną dobrej woli przy odbudowie państwowej, niech pracuje i oszczędza.

Wszelkie oszczędności powinno się składać tam, gdzie za uczciwość i pracę placą uczciwością i pieniędzmi.

Institucje prywatne, które przyjmują lokaty pieniężne w formie pożyczek, powinny budzić zaufanie w składających zaszczędzone pożyczki.

Zaufanie społeczeństwa zdobywa się długoletnią uczciwością i rzetelnością.

Jedną z poważnych, uczciwych, chrześcijańskich instytucji jest znana firma handlowa

Jan Klabecki, Włocławek, Brzeska 8, która przyjmuje pożyczki w markach polskich,

oblicza je na walutę złotą, wypłaca zobowiązania w terminie na podstawie mocnej waluty złotej placąc wysokie procenty.

Firma Jan Klabecki nie uprawiała nigdy i nie uprawia żadnych spekulacji walutowych, tylko pragnie przyczynić się w małej mierze do odciążenia szkodliwych form społecznych, obniżających kurs waluty własnej, wynikłych z wytworzonego pokątnego handlu towarami, co przyczynia się także do wzmocnienia drożyzny.

Potrzebna zdolna panna do szycia. Nowy Rynek 2 m. 3.

Potrzebny praktykant, do handlu win i tow. kolonialnych J. Gorzeński

Skład skór Nowy Rynek 9. Nadeszły pierwszy gatunku Pfeifra, Temlera i inne. Również chromy, gemzy. Sprzedają w każdej ilości, wycinam na pary, przyszwiki i t. p.

Siości rybackie poleca Henryk Frankenstein, Włocławek, Kościuszki 9.

Zgubiono tymczasowy dowód osobisty Adama Japsa wydany gm. Dobiegniewo wies Dąb Wielki p. Włocławek.

BOL GŁOWY, MIGRENE
MATYCHMIAST USUWA
MIGRENO-NERVOSIN
BEZBARWNO I BEZSMACZYSTO
STROJOWY KOSIUMY BRODZI
MARKA KOGUT

